שאול שיף

היכן הרבנים, היכן היהודים?

שגריר ישראל בלונדון, רון פרושאור, פירסם בימים אלה מאמר ב"דיילי טלגרף" המקומי, בו האשים את בריטניה על שהיא מאפשרת לאסלם הקיצוני להשתלט על הדיון הציבורי בכל מה שקשור לישראל. פרושאור כתב בין היתר במאמרו, כי אזרחים בריטים המסוגרים שאין לישראל זכות קיום - מציגים אותה כ"דמות הגבל", בעוד כלי התקשורת בבריטניה מתעלמים כליל מהתקפות הטרור נגד אזרחים ישראלים. "ישראל צריכה להתמודד מול קמפיין הולך ומתעצם של דה-לגיטימציה, שלילה ומרטור כפול" - כתב, והוסיף כי "בריטניה הפכה לחממה להשקפות אנטי-ישראליות קיצוניות ולכן עדן של קריאות לפתרון של 'מדינה אחת' שימחק את ישראל מעל המפה".

המאמר של השגריר עורר הדים רבים. ברם, אם מותר להתבונן, התקשורת שם לא תחזור בתשובה חבי בי טי. ימשיך בחרב־צדדיותו וכמותן חלק לא מבוטל מהתקשורת הצבועה בצבעים אנטישמיים מאז ומעולם.

יותר מאשר להוקיע את התקשורת הבריטית, ערך היה השגריר הנמרץ והמוצלח־לבקר כחריפות את הקהילה היהודית ואת ראשיה - על רבניה ועסקניה, שמשאירים את המגרש פרוץ לחלוטין לתעלולי היה"צנים של ארגוני האסלם למיניהם, וחרשים להזדהות עם ישראל בגלוי ובאומללה. מן התועה להסיר את המסווה מעל פניהם של כל ה"נבאים" היהודים, שעד לרגע זה לא שמענו את קולם ברמה מול אימתי ההשמדה של נשיא איראן ואם נעשה כבר משהו - הוא נעשה בקול ענות חלושה. כאשר עם ישראל זה עתה יצא ממחנית ההשמדה ובכשניו הגו. הקהילה היהודית בבריטניה משופעת בכסח וביכולות לדגיע את אמות הסיפים, אין לעבוד לסדר היום על האלם שגזרה על עצמה מאל מבקשי נפשה של מדינת ישראל.

"מניין קרליבך"/ גבעת שמואל

כמרוזה לבריחה הידועה על מיישבי יקבי שור, שכרם מוזג גילת. לבניו כי גם מעבדים אפשר לעשות יין - הנה גילימי בשכת האחרונה שבת כנסת הוא גם מקום תפילה ועוד איזו תפילה. אין דיבורים, אין עין בדף פרשת שבוע בחוזרת השו"ע ובקריאת התורה, ואין תינוקות האפושים המפריעים להוהרם לשכיבתם להתפלל. אני נדרש לטפר על פה שצריך להיות בלי־כך מצוי ושבעי, משום שבמקומות רבים, ובלי הכללות כמובן, אין זה כך. בעבר עודיתי סיפרה כאשר כתבתי על בית־כנסת בגבעת שמואל, שהיה למועדון חברים ממש.

לצערי הרב לא חל בו שינוי לטובה. אבל יש בית כנסת בגבעת שמואל שיכולים לעלות אליו לרגל ללמוד תפילה מהי, וכותבתי ל"מניין קרליבך". מניין רב גוני בהרכבו האנושי. ליקרי כיפות סרוגות", אבל גם חסידים וליטאים. הרבה צעירים ונעירים, ומאחורי המחיצה הכשרה נשרות, צעירות ונשים במספר מרשים. כבר זמן רב שלא נכחתי בתפילת קבלת־שבת שכואת. איזו דבקות, איזה ניגונים וריקודים, איזו רציונות ואיזה כבוד לבית הכנסת. אין ספק כלל כי במקרים לא מעטים אופיו של בית כנסת נקבע עליידי הגבאים הנבחרים, ומכאן ברכת יישר כוח לרי"ר ברוך קפלן המנצח על המניין הזה המקדש שם־שמים.

מניין הילדים ב"החושן"

היה זה הרב שלמה אבינר שליט"א, שבעשרת הדיבריות שלו לכללי התנהגות בבית כנסת, הדגיש כי בית כנסת אינו גן ילדים. אלא שהאחרות ריצות לנוח, הילדים רוצים סוכריות והתפילה מופרעת קשות מילדים בגיל הגן ואף פחות מזה. אילן קליגר ("חודש טוב") חלך בדרכי מסבא רבא שלו. הרב זאב אסתרסון, שבימים אלה ימלאו 50 שנה לפעילותו. הרב אסתרסון הקים מניין ילדים בבית הכנסת "המברר" שבמזרח לונדון עם הרבה שירה, סיפורים על פרשת אשבוע וקידוש בסוף התפילה. סבו, בנימין קליגר, התפלל כילד במניין הזה, שכולם יצאו נשכרים ממנו. למני שנתיים הקים אילן מניין ילדים בבית הכנסת "החושן" בהדר גנים, פ"ת, על 40 מקומות הישיבה ישנם 75 צרכנים. הסיבה היא שזוהי מסגרת "כיפית" וחינוכית לילדים, הנענים מכל רבץ בבית תפילתם המשופע בפרסים ובממתקים והם חשים כחלק אינטגרלי מהקהילה ולא לטורח עליה. שהוה חיקוי.

שכר הוותרנות

היה זה בימי "בין הזמנים", כאשר הגענו כל בני המשפחה העייפים אל דירת הנופש - אליה יחלנו וציפינו זמן כה רב. שכן, אבא שימש לפרנסתו כמלמד דרדקי מסוג ובאמן, וגם אמא ע"ה היתה יוצאת מידי בוקר לשלוש שעות עבודה באחת החניויות, כדי להשלים את מכסת שרונת המשפחה ברוכת הילדים, וכך במשך השנים הורגלנו לנפוש בימי חודש אב.

לאחר נסיעה ארוכה הגענו אל הדירה השכורה בשעת ערב של יום חמישי, י"ג באב, טרודים ועייפים מן הדרך. אבא ביקש להבאיבו אל הדירה במהירות ולהספיק להתפלל את תפילת המנחה במניין. החנה אישרא את הרכב בכתובת המדוברת, והזיזו את אמא את הילדים להתחיל בפירוק המטען - ואין רץ עמי ועם אחדי הבחורים לתפילת מנחה.

בשובנו מן התפילה, עם התקרבנו לעבר הדירה השכורה, באו לקראתנו כמה מן הילדים, ובמבוכה רבה שרו לנו את הבשורה "אמא עלתה אל הדירה, והנה מצויים בה כבר שוכרים אחרים".

אבא ניצב המום לרגעים. סביבו כל בני המשפחה והחבילות כולן עדין בתא המטען, ואין קרקע גם למצבא בה מחסה.

בשיחות הטלפוניות עם בעל הדירה המושכרת, הבין אבא מרוניה על המתרחש: הרי סוכם ברורות שבבוא היום ושבשהה בדירה בבוהלך השבוע הקרוב - ואיך זו מצויה בידי אחרים?!

בעל הדירה לא ידע את נפשו מרוב־דיה, פשוט לא האמין למשמע אוזן הרי השוכרים אמודים היו לפנות את הדירה היום בשעות הבוקר. על־פי התוכנית אמורה היתה להיכנס עוזרת נקיון ולהכין את הדירה לשוכרים הבאים - מה פשר הדבריים?! עד מהרה הגיע בעצמו אל המקום, עלה אל הדירה וניסה להבין מקרוב את המתרחש.

השוכרים מענו כי הדירה הובטחה להם למשך עשרה ימים - מצרבו של יום שני י' באב ועד בוקרו של יום חמישי כ' באב. נכון הדבר שאמרו שיעבו את הדירה בבוקרו של יום חמישי, אולם היה סיכום ברור שחכוונה ליום חמישי כ' באב ולא להיום - י"ג באב.

בעל הדירה החל מדים את קולו לעברם שיעבו את הדירה מיד: שישלימו את התשלום על השוויה הלכו להם לדרכם. אלא שגם השוכרים ניתנו בקול גבוה, החלו אפוא להשיב לעומתו בצעקות רמות, שסוכם עמם על עשרת ימי שהייה - ולא יעלה על הדעת לפנותם כך.

בין זעקה לזעקה, הבחינו בחוזרון המטען על פני המעדנות של אבא. שמחי לב כל המבטים שהחליף עם אבא ע"ה - ידעתי מיד אין העניין עומד להיחתם. הברחי את אבי השכל, אופיים של הדור השבע עמוקות בדם נפשנו. הם רחקו מעדים מכל ריח של מחלוקת וקולות מאיימים.

אבא החל לאספנו אל הרכב, לא אבה שהילדים ימשיכו להיות עדים למעמד הקשה. אבל לבעל הדירה שהוא עזב את המטען כדי להאכיל את הילדים ארוחת ערב בעוד כשעה בעוד ישוב להיות עמו בקשר טלפוני.

"אנחנו מכירים את עצמנו", התחיקה אמא ע"ה אחרי אבא, "המהומה הזאת אינה הולמת אותנו, כי אנשים פשוטים אנחנו. עבורנו ההסתבכות הזאת הינה הגבול המרמז לנו לשוב לאחור. נסים, נברך ברכת המזון, ובע"ה נהנה בבית. נשתדל לחפש מקום אחר, ואם לא נמצא - יהיה לנו ביתנו למקום נוסף נחמד. מאת ה' היתה זאת, כל עבבה למובה".

סיימנו את ארוחת הערב אל נכח הים - וקמנו לעבר הרכב. ידענו שהתהלוכה נפלה, לא פיללנו לשוב עמהה עליי שבאולה נשמות נפלאות הם הוריו.

אבא הגיע אל מכשיר טלפון ראשון והתקשר עם בעל הדירה להודיעו על דבר עזיבתנו את העיר. הלה עמד לנקום בבעצים קשים - ללא אבא שהביא אותנו ואמר לו שכבר השלים בדומות עם הוויתור: החליט להיות קליל ולהמשיך את מנוי היום הנעים.

"[illegible] הביתה בלב שהתמלא והחיעבד הטוב משמשים בו בעזבוביה. תחליפי החופש לא צלחו בשנה הזו - ואת הימים הזם העברנו בתוך הבית. עם אבא ואמא. בלמדנו על בשרנו, כי גם כאשר מבקשים להחליף אוויר ואווירה, לא מחלישים מהות. אם אם הנשלנו להתכונן לקראת שנת הלימודים הבאה, האמודים היינו לשכוח זה מכבר מכל המאודע - לולא סיומו המוכיח.

...לא הינו נוסקים לסיום זה - אלא שהשתלשלות המאורעות עד הנה, די בהם לאלף מוסר וביבה - אלא שמעשה שהיה כך היה באמתם ימים שבהם שורטו, שלא על־פי המושכל [illegible] שלים עיד מגורנו - התפללנו בבית הכנסת שאנו רגילים להתפלל בו. באותה עת שוהה בעיר יהודי מחו"ל שרגיע לנפוש באר"ח, בירושלים.

ממקום מושבו בבייהכנ"ס, בסמיכות אלינו, צוהה היה ומבים לעברי מהנך מחשבות נכבדות, כי באה ראה הבחור הזה להצדיק שירוכיך לאחותן אשר הגיעה לפרקה ומתגרדת בבית ההורים בעיר אחרת באר"ח, משום מה, נשאתי חן בעיניו. וכיון שנצנצה בו מחשבה זו - שרה לבדר על אבא, על הבית, ועל - המזרנו. בשמעו סוכות, הביא את הצעתו לידי שדכן שגילגל את ההצעה אל פיתחו של אבא - ולא חלף זמן רב עד שביתי הול המועד סוכות הקרוב - הובא השידוך לידי גמר טוב, בשעה סובה ומצלחת, וכך הוקם ביתי להמאורת, בחסד ה'-עליון.

"אמור היה האיש לשוב לחר"ל בסיומו של אותו שבוע", מספר אבא תמיד בעינים בורקות, "ולכאורה לא אמור היה לשגוש בנו - אילו מצויים היינו בנושפ המתוכנן. אלא שנסתבכנו הענינים ונשמנים אחר בצרניות ראשנו והשיבנו הביתה, כדי להביא ברכה ושמחה אל תוך ביתנו".

אמא, אבא, תשואות חן לכם.

(נמתוך "שלשלאותיו לבני אחרי לבריך לבן)